

Riječ Redakcije

Cijenjeni čitatelji !

U odnosu na prošli broj časopisa, sadržajno određenog srednjovjekovnom bosanskom historijom, u ovom broju objavljujemo radove koji prezentiraju povijesne procese i događaje od druge polovine 18. stoljeća do šezdesetih godina prošlog stoljeća.

Za ovaj broj, već čitateljima poznata autorica, Marija Kocić je pripremila zanimljiv članak o ulozi Sevastopolja u prodoru Rusije na Mediteran, u razdoblju od njegovog osvajanja do novog Rusko-osmanskog rata, 1787. godine. Na temelju prepiske Feriga Foskarija, ambasadora Venecije u Rusiji, i konzultiranja onovremene literature i memoarske građe, prezentirala je problematiku u kontekstu različitih utjecaja i odnosa među akterima tadašnjih centara moći.

Različiti politički interesi, u nešto kasnijem povijesnom razdoblju i malo zapadnije od Rusije – na Balkanu, tema su članka Bratislava Teinovića koji je, na osnovi arhivske građe i obimne literature, analizirao razmimoilaženja u nacionalnim politikama Beograda i Zagreba prema Bosni i Hercegovini. Na primjeru različitih opredjeljenja bosanskih franjevacu prema nacionalnim projektima Ilirskog pokreta i Ilije Garašanina, tridesetih i četrdesetih godina 19. stoljeća, autor je problematiku analizirao i u okviru odnosa koji su vladali unutar Katoličke crkve toga vremena.

Sljedeći članak, autora Alena Zečevića, naslanja se na prethodni, tematizirajući različite interese prema Bosni i Hercegovini i prema bosanskohercegovačkim muslimanima, na primjeru nacionalno-političkog djelovanja đakovačkog biskupa Josipa Juraja Srossmayera. Autor analizira biskupove poglede i odnose prema bosanskim franjevcima, zatim Pravoslavnoj crkvi, bosanskom ustanku i uopće bosanskom pitanju u okviru različitih rješenja.

Ulaskom Bosne i Hercegovine u posjed Austro-Ugarske Monarhije započeli su modernizacijski procesi, koji su u znatnoj mjeri mijenjali bosansko-hercegovačko društvo u različitim sferama života, a jedna od njih je i položaj žene u novim uvjetima. Adnan Jahić je, uglavnom na osnovi arhivske građe, analizirao muslimansko žensko pitanje u teškim vremenima Prvog svjetskog rata, kada su se žene našle između nastojanja da se zaštiti njen tradicionalni moralni lik – muslimanke i potrebe pojedinačnog snalaženja na različite načine u bijedi i neimaštini. Ovaj rad na vrlo plastičnim primjerima prikazuje položaj tradicionalne porodice u turbulentnim vremenima.

Kronološki poredani članci u ovom broju dovode nas do povijesnog razdoblja između dva svjetska rata. Na primjeru rada Duhanske stanice Mostar u 1932. godini, autor, Sead Šejtanić, nas upoznaje s načinom proizvodnje duhana – poljoprivredne kulture u državnom monopolu. Na primjeru jedne otkupne stanice prezentiran je cijeli proces uzgoja ove zahtjevne industrijske biljke, od podjele sjemena do predaje duhana (“vage”), kao najvažnijeg proizvoda u najvećem broju hercegovačkih sela. Uspjeh dobrog uroda ovisio je od mnogo faktora, ali svaka godina je donosila neizvjesnost, jer je u najvećem broju slučajeva duhan bio glavni izvor prihoda do narednog otkupa. Ovaj članak bit će sigurno zanimljiv čitateljima jer autor o temi govori s mnogo detalja, kao npr. o inspekcijskom brojanju svakog struka i lista duhana za koja se obvezuju proizvođači i na kraju prilikom njegove predaje otkupnoj stanici urod se mora podudarati sa zaduženjem.

Na kraju, sa zadovoljstvom vam preporučujemo članak Lidije Bencetić, u kojem se na jedan sasvim novi način prezentira problematika Informbiroa, kao jednog od vrlo važnih događaja u povijesti jugoslavenskog socijalizma. Spomenuti sukob bio je popraćen u tadašnjim medijima, u najvećoj mjeri u dnevnim novinama, a kako su karikaturisti vidjeli ovaj sukob, autorica je pratila u zagrebačkom Vjesniku, od 1949. do 1960. godine.

Dragi čitatelji, nadam se da ćete i u ovom broju naći zanimljive i korisne članke, a kao i uvijek srdačno pozivamo vas na suradnju.

Redakcija